

РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ. АНОТАЦІЇ

**Шендрікова С.П. Мастера сцены в истории театрального искусства
Крыма XIX – XX веков. – Симф.: ДИАЙПИ, 2011. – 298 с.**

Вивчення культурологічних аспектів являє собою важливий тематичний напрям в історичному дослідженні суспільного розвитку будь-якої країни. Із встановленням державної незалежності України одним з нагальних питань стає визначення всього багатства культурних традицій, успадкованих країною від минулих століть. Залучення до державного будівництва всього розмаїття творчої спадщини, котрою може пишатися етнокультурний простір України і всього східнослов'янського регіону, є об'єктивною необхідністю для подальшого, бажано, гармонійного розвитку українського соціуму.

Однією з важливих сфер культурної діяльності є театральне мистецтво. Історія України насичена подіями, пов'язаними зі становленням національного театру. Основоположим моментом державної розбудови у цій сфері залишається фактор етнокультурної взаємодії і взаємовпливу сусідніх слов'янських народів. У цьому переконують не тільки теоретичні розвідки, але й практичні кроки, спрямовані на подальшу підтримку і розвиток театральних зв'язків України, Росії і Білорусі, які, до речі, формувалися не одне століття. Зокрема, з 1990 р. щорічно на сцені Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Шевченка проводиться Міжнародний фестиваль «Слов'янські театральні зустрічі», який символізує мир і дружбу між трьома великими народами – українським, російським і білоруським. Незважаючи на проведення вже 22 (за рахунком) театральних зустрічей, ця подія і надалі залишається винятково здобутком Сіверської землі. Розширення географії проведення подібних заходів мало б непересічну культурологічну перспективу, оскільки такі фестивалі є своєрідним гарантом збереження етнокультурних історичних традицій.

Одним із культурних центрів, що характеризувався активною театральною діяльністю в період XIX – XX ст., на території України разом з Києвом, Львовом, Харковом, Одесою був і Сімферополь. Крим у цілому завдяки своєму географічному розташуванню та рекреаційному значенню активно відвідували як державні діячі, так і митці. Тому незаперечною є необхідність активного та всебічного вивчення не тільки політичних, економічних, але й культурних подій, що відбувалися в цьому унікальному регіоні.

У різні часи проблемами історії театрального мистецтва Криму займалися передусім публіцисти, за фахом, як правило, режисери, актори, театральні критики, журналісти. Серед найгрунтовніших праць, у яких вивчено окремі питання української драматургії в контексті розвитку культурного життя півострова, слід назвати літературознавчі дослідження проф. П.М. Киричка. Однак ці праці не знімають нагальної потреби фундаментального історичного дослідження зазначеної проблеми. Реалізувати таку потребу покликана монографія Сніжани Павлівни Шендрікової – кандидата історичних наук, докторанта кафедри історії України Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського.

Наукова розповідь у монографії «Мастера сцены в истории театрального искусства Крыма XIX – XX веков» хронологічно починається з першої половини XIX ст. – періоду, який, за обґрунтованим твердженням С.П. Шендрікової, став визначальним етапом в історії становлення і розвитку сценічного мистецтва в Криму. Спираючись

на раніше не відомі архівні матеріали, а також на мемуарну літературу, пресу дореволюційного і пізніших історичних періодів, дослідниця крізь призму творчих шляхів найвідоміших діячів східнослов'янського театрального мистецтва XIX-XX ст. розкриває сутність основних етапів розвитку цього виду творчості в Криму.

Є всі підстави стверджувати, що монографія С.П. Шендрікової – це плідний результат багаторічної кропіткої дослідницької роботи. Автором здійснена вдала спроба історичного аналізу еволюції культурного і, опосередковано, духовного життя півострова, які формували якісні зміни у суспільних процесах в цілому. Рецензована наукова праця – дослідження, покликане не тільки ознайомити з новими історичними фактами у зазначеному тематичному руслі, але й в фактично стати унікальною узагальнюючою працею у галузі історичного культурознавства.

Втім, можна висловити і деякі рекомендації до подальшої науково-дослідної діяльності авторки. Передусім цікавим напрямом вивчення проблеми в перспективі може стати порівняльний аналіз основних етапів становлення мистецької театральної діяльності в Україні в цілому і в Криму безпосередньо. Щодо епізодично емоційного за змістом викладення матеріалу в монографії, то це тільки підтверджує надзвичайне захоплення автором самим «сюжетом» роботи, що, безсумнівно, посприяло повнішій реалізації поставлених творчих завдань.

Однак зазначені моменти не впливають на загальний високий рівень виконаного дослідження. В цілому монографія відзначається високим науково-теоретичним рівнем, логічністю та послідовністю викладу матеріалу, аргументованими узагальненнями і висновками, що дає всі підстави характеризувати її як фундаментальне історичне дослідження театрального мистецтва Криму XIX-XX ст.

Костянтин ЯЧМЕНІХІН

